

Proračun je donesen. Reklo bi se: Proračun je prošao gotovo šutke. Najznačajniji dokument o ekonomskoj politici u Lijepoj našoj, da ne vjeruješ, nije posebna vijest. Tišina djeluje kao preludij umirućem gospodarstvu.

Poznata je izreka: plan nije ništa, planiranje je sve. Tržišna gospodarstva proračunom planiraju upravljanje nacionalnim gospodarstvom. Osim toga proračun nam pokazuje socijalni aspekt tekuće politike jer se javna sredstva alociraju, putem parlamentarnog procesa, na one djelatnosti i programe sukladno sastavu parlamenta koji je odraz interesa građana iskazan na parlamentarnim izborima. Tako parlament „glumi“ tržište za javna i quasi javna dobra, te investicije. Od svega toga malo smo vidjeli u raspravi koja je prethodila izglasavanju Proračuna za narednu godinu.

Do unazad nekoliko godina vladajući prilikom donošenja proračuna isticali njegovu socijalnu i razvojnu komponentu što je oporba osporavala. Oporba je bila u pravu. Kako je dnašnja oporba duže obnašala vlast to je češće posezala za toliko željenom i nikad ostvarenom sintagmom.

Ove godine po prvi put doneseni proračun „ide na recenziju“ jer je stanje hrvatskog gospodarstva, proračunskog deficita, vanjskog duga, slobodno možete nastaviti u nabranjanju brojnih slabosti, prema mišljenju i dogovorima EU, blago rečeno, zabrinjavajuće. Kada su pripremane i usaglašene, pa potom donosene interventne mjere u EU glede onih zemalja koje imaju javni dug iznad 60%, te proračunski deficit iznad 3% BDP-a, maastrichtski kriteriji, naši dužnosnici su izjavljivali kako je Hrvatska u stanju provoditi dogovorene okvire, te kako smatra nužnim da članice poštuju dogovorene kriterije. Tada nisu vjerovali, potom se nadali, da ćemo biti među prvim kandidatima koji će morati pisati „domaću zadaću“ koju će EU blagosloviti ili neće blagosloviti.

Ovogodišnji proračun, uostalom kako i prošli, izraz kumulativnog kretanja gospodarstva proteklih godina. Mnogi smatraju da je to zla sudbina proteklih pet godina, moje je mišljenje da je priča započela 4. listopada 1993. godine i neprekidno traje do danas. Posebno valja istaknuti akceleraciju 1998. godine kada je izvršen rebalans proračuna jer su porezni prihodi, temeljem tek uvedenog PDV-a, nadmašili očekivanja. Nije se znalo da PDV za razliku od poreza u maloprodaji oporezuje zalihe. Tako su rebalansom proračuna stvorene nove obveze koje nisu pratili porezni prihodi. Tako je uspostavljena „rupa“ koja se je pokazala kao „crna rupa“ koja je najveći krivac ovako velikom proračunskom manjuku. Kritičari će reći kako je „crna rupa“ novijeg datuma. Međutim, moram kritičare podsjetiti da je deficit proračuna godinama bio iznad 3% BDP-a, kako sam to pokazao u mojim knjigama „Iluzija i stvarnost hrvatskog gospodarstva“ i

„Porezna reforma i hrvatska kriza“. (Moja podjela poreza pokazuje da je država značajne porezene prihode ostvarivala temeljem deficita na računu robne razmjene s inozemstvom, te temeljem izvoza usluga, turizma.) Jasno, da ne bi bilo zabune, izneseno ne abolira današnju vlast. Oni su znali, ili morali znati, u kojem i kakvom je stanju hrvatsko gospodarstvo, te javni i inozemni dug. Bez obzira na neslavnu prošlost kada je u pitanju ekonomska politika, sadašnjost nije ništa sjajnija jer je ista ili gotovo ista. Drugim riječima, hrvatska vlast i dalje nastavlja upravljati gospodarstvom Lijepe naše na filozofiji neoliberalističke ekonomske doktrine. Nikako da „čuje“ Einsteina – način razmišljanja koji nas je doveo u stanje u kojem jesmo, taj isti način razmišljanje nas nemože izvesti iz stanja u kojem jesmo. Upravo zato što nastavljamo po onoj narodnoj – pleti kotac ko i otac, ovogodišnji proračun tek je „domaća zadaća“ današnje Vlade koju će učitelji iz EU tek ocijeniti. Ukoliko Vlada ne uspije proći, uvjeriti komisiju iz EU, na ispitu nastat će „pakao“ koji neće iznjedrili ništa dobrog jer je crveno svijetlo Vladi ujedno i crveno sijetlo oporbi što će ona, po prirodi stvari, osporavati. Ponovno će krenuti kanonada između vlasti i oporbe, a rezultat će biti – tresla se brda, rodio se miš.

U filozofiji postojećeg nije bilo moguće očekivati bitno različiti proračun. Ovo tim više što nisu u prehodnom razdoblju poduzete potrebne refome. Bilo je većeg ili manjeg „peglanja“ koje nije moguće nazvati reformama. Na ovim sam stranicama o potrebnim reformama više puta pisao. Radi se o: reformi opće države, institucija zajedničke potrošnje, lokalne uprave i samouprave, mirovinskog i zdravstvenog sustava. Kao što sam isticao moram ponovno prozvati Sabor koji je izvoriste svih problema u Lijepoj našoj. Naši sbornici nikako da shvate da su u Lijepoj našoj pored ostalih problema još uvijek prisutni konstrukcijski problemi. Drugim riječima, sabornici bi morali shvatiti da snose izravnu odgovornost za stanje u Lijepoj našoj bez obzira da li pripadaju poziciji ili opoziciji. Ignorirajući stanje u Lijepoj našoj izraz je njihovog politikanskog a ne državničkog ponašanja u ovim dramatičnim vremenima. Politika što gore to bolje nikada nije bila dobra. Danas kada svjedočimo kako dramatično raste broj obespravljenih ta i takva politika mora biti osuđena od svih patriotski orijentiranih građana. Da je tome tako nedvojbeno pokazuju razna socijalna gibanja koja poprimaju obilježja koja bi mogla, nedaj bože, dodatno dramatisirati ionako dramatično stanje u Lijepoj našoj.

Doneseni Proračun najvjerojatnije neće biti dugog vijeka. Gospodarski rast ovom i ovakvom politikom neće se ostvariti. Ne treba zaboraviti da gospodarska kriza iz 2007. godine još uvijek hara globalnim gospodarstvom. Zemlje BRIK-a svojim visokim stopama rasta stvaraju privid da stvari nisu tako loše iako su one doista zabrinjavajuće. Dovoljno je pogledati kretanje gospodarske aktivnosti u EU, posebice eurozoni da se identificiraju dugoročni strukturni problemi. Nerazvijene zemlje drama su za sebe i po sebi a mi smo, ma koliko šutjeli o tome, dio te skupine. Bitno je shvatiti da su dobra vremena iza nas i da nas dugo, jako dugo, neće obasjati sunce blagostanja. Upravo zato je potrebno da oskudne resurske krajnje razborito trošimo kako bi dinamizirali ovo sada već močvarno gospodarstvo. Kriva su mišljenja da će strane investicije dinamizirati razvoj. Strane investicije mogu tek pripomoći rastu gospodarstva. Veći priljev inozemnih investicija ovisi o događanjima u Lijepoj našoj. U zemlji u kojoj se stalno najvaljuju promjene, raste neizvjesnost što dodatno povećava rizike investiranja, itd. Srećom,

Sabor donio Proračun za 2014. godinu

Autor Guste Santini

Četvrtak, 05 Prosinac 2013 19:04

Bog je bio milostiv pa nam je podario mnoga blaga koja još uvijek čekaju da budu korisno upotrijebljena.